

הַלְבוֹת מִמָּרִים פֶּרֶק ה

א. הַמְקַלֵּל אָבִיו אוֹ אִמּוֹ נִסְקָל, שֶׁנֶּאֱמַר "אָבִיו וְאִמּוֹ קָלִל, דָּמִיו בּוֹ" (ויקרא כ, ט). וְאַחַד הַמְקַלֵּל אוֹתָם בְּחַיֵּיהֶם, אוֹ לְאַחַר מוֹתָם הָרִי זֶה נִסְקָל; וְצָרִיךְ עֲדִים וְהִתְרָאָה, כְּשֶׁאֵר כָּל מַחֲבִי מִיתוֹת בֵּית דִּין. וְאַחַד הָאִישׁ וְאַחַד הָאִשָּׁה, וְכֵן הַטְּמֵטוֹם וְהַנְּדֵרְגִינוֹס: וְהוּא שֶׁיְהִי גְדוֹלִים, שֶׁהִגִּיעוּ לְכָלִּל הָעֲנָשִׁין.

ב. אִינוּ חַיִּב סִקְלָה, עַד שֶׁיִּקְלָלם בְּשֵׁם מִן הַשְּׁמוֹת הַמִּיחָדִּין; אֲבָל אִם קָלָלם בְּכַנּוּי פְּטוּר מִן הַסִּקְלָה, וְלֹקָה כְּדֶרֶךְ שְׁלֹקָה עַל קָלִיל כָּל אָדָם כְּשֶׁר מִיִּשְׂרָאֵל. וְכֵן הַמְקַלֵּל אָבִיו אָבִיו, וְאָבִי אִמּוֹ הָרִי זֶה כַּמְקַלֵּל אֶחָד מִשְׁאֵר הַקְּהָל.

ג. אֲזַהְרָה שֶׁלֹּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ מִנִּין: עֲנֹשׁ שֶׁמַּעֲנוּ בִּפְרוּשׁ; אֲבָל הָאֲזַהְרָה, הָרִי הִיא בְּכָלִּל "לֹא-תִקְלַל חֵרֶשׁ" (ויקרא יט, יד). הוֹאִיל וְהוּא מְזַהֵר שֶׁלֹּא לִקְלַל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, הָרִי אָבִיו בְּכָלִּל כָּל יִשְׂרָאֵל.

ד. הַמֶּכָּה אָבִיו אוֹ אִמּוֹ מִיתָתוֹ בַּחֲנֹק, שֶׁנֶּאֱמַר "וּמִכָּה אָבִיו וְאִמּוֹ, מוֹת יוֹמָת" (שמות כא, טו); וְצָרִיךְ עֲדִים וְהִתְרָאָה, כְּשֶׁאֵר כָּל מַחֲבִי מִיתוֹת בֵּית דִּין. וְאַחַד הָאִישׁ וְאַחַד הָאִשָּׁה, וְכֵן הַטְּמֵטוֹם וְהַנְּדֵרְגִינוֹס: וְהוּא, שֶׁיִּגִּיעוּ לְכָלִּל עֲנָשִׁין.

ה. אִינוּ חַיִּב חֲנֹק, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בָּהֶן חֲבוּרָה; אֲבָל אִם לֹא עָשָׂה חֲבוּרָה, הָרִי זֶה כַּמֶּכָּה אֶחָד מִשְׁאֵר יִשְׂרָאֵל. וְהַמֶּכָּה אוֹתָם לְאַחַר מִיתָה, פְּטוּר. וּמִי שֶׁהִכָּה אֶת אָבִיו עַל אֲזָנוֹ, וְחָרְשׁוֹ חַיִּב, וְנִהְרָג: שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בְּלֹא חֲבוּרָה אֲפִלּוּ טַפַּת דָּם יֵצֵאת בְּפָנִים בָּאֵזֶן, וְנִתְחַרֵּשׁ.

ו. הַמְקִיז דָּם לְאָבִיו, אוֹ שֶׁהִיָּה רוּפָא וְחָתָךְ לוֹ בְּשָׂר אוֹ אֶבֶר פְּטוּר. אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא פְּטוּר, לְכַתְּחִלָּה לֹא יַעֲשֶׂה: אֲפִלּוּ לְהוֹצִיא סִילּוֹן מִבֶּשֶׂר אָבִיו אוֹ אִמּוֹ לֹא יוֹצִיא, שְׂמָא יַעֲשֶׂה חֲבוּרָה.

ז. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁישׁ שָׁם אַחֵר לַעֲשׂוֹת. אֲבָל אִם אֵין שָׁם מִי שֶׁיַּעֲשֶׂה אֵלָּא הוּא, וְהָרִי הֵן מַצְטַעְרִין הָרִי זֶה מְקִיז וְחוֹתֵךְ, כְּפִי מַה שֶׁיִּרְשׁוּהוּ לַעֲשׂוֹת.

ח. אֲזַהְרָה שֶׁלֹּמְכָה אָבִיו וְאִמּוֹ מִנִּין עֲנֹשׁ שֶׁמַּעֲנוּ, אֲזַהְרָה לֹא שֶׁמַּעֲנוּ: הוֹאִיל וְהוּא מְזַהֵר שֶׁלֹּא לְהַכּוֹת אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, הָרִי אָבִיו וְאִמּוֹ בְּכָלִּל. שְׁתּוּקֵי חַיִּב עַל אִמּוֹ, וְאִינוּ חַיִּב עַל אָבִיו: אֵף עַל פִּי שֶׁנִּבְדָּקָה אִמּוֹ וְאִמְרָה, בֶּן פְּלוֹנִי הוּא אֵין זֶה נִסְקָל אוֹ נִחְנָק, עַל פִּיָּה. אֲבָל בְּנוֹ מִן הַשְּׁפָחָה, וּמִן הַנְּכָרִית אִינוּ חַיִּב לֹא עַל אָבִיו, וְלֹא עַל אִמּוֹ.

ט. וְכֵן גֵּר שֶׁהוֹרְתוֹ שֶׁלֹּא בְּקִדְשָׁה אִינוּ חַיִּב עַל מַכַּת אָבִיו, וְקָלִילָתוֹ. וְכֵשֶׁם שֶׁאִינוּ חַיִּב עַל אָבִיו, כֵּן אִינוּ חַיִּב עַל אִמּוֹ: שֶׁנֶּאֱמַר "וּמִקְלָל אָבִיו וְאִמּוֹ" (שמות כא, יז) אֶת שֶׁהוּא חַיִּב עַל אָבִיו, חַיִּב עַל אִמּוֹ, וְזֶה שֶׁאִינוּ חַיִּב עַל אָבִיו, אִינוּ חַיִּב עַל אִמּוֹ.

י. הַגֵּר אֲסוּר לִקְלַל אָבִיו הַגּוֹי, וְלְהַכּוֹתוֹ וּלְבַזְהוֹ כְּדִי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ, בָּאוּ מִקְדְּשָׁה חֲמוּרָה לְקִדְשָׁה קְלָה, שֶׁהָרִי זֶה מְבַזָּה אָבִיו; וְנוֹהֵג בּוֹ, מִקְצַת כְּבוֹד. אֲבָל הָעֶבֶד, אֵין לוֹ יְחוּס, אֵלָּא הָרִי אָבִיו כְּמִי שֶׁאִינוּ אָבִיו לְכָל דְּבָר, אֵף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ.

יא. מִי שֶׁהִיוּ אָבִיו וְאִמּוֹ רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעוֹבְרֵי עֲבֻרוֹת

אָפּלוּ נגמַר דינָם לְהַרְיָגָה, וְהֵם יוֹצְאִין לְהַרְגַּ אָסוּר לוֹ לְהַכּוֹתָן
וּלְקַלְלָם; וְאֵם קָלַל אוֹ חָבַל בָּהֶן, פָּטוּר. וְאֵם עָשׂוּ תְּשׁוּבָה הָרִי
זֶה חַיֵּב וְנִהְרָג עָלֶיהֶן, אִף עַל פִּי שְׁהָרִי הֵן יוֹצְאִין לְמִיתָה.

יב. בַּמָּה דְּבָרִים אָמוּרִים, בְּכֵנוּ. אָבֵל אַחֵר שָׁבָא וְהִכְהוּ אוֹ קָלְלוּ,
אַחֵר שְׁנַגְמַר דִּינוֹ אִף עַל פִּי שְׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה הָרִי זֶה פָּטוּר, הוֹאִיל
וְהוּא הוֹלֵךְ לְמִיתָה. וְאֵם בִּישׁוּ, חַיֵּב בְּקֶנֶס הַמַּבִּישׁ.

יג. עָבַר אָבִיו אוֹ אִמּוֹ עַל עֲבֵרָה שְׁלוּקִין עָלֶיהָ, וְהָיָה הוּא חֲזֵן
לְפָנֵי הַדִּינִין לֹא יָכָה אוֹתָם; וְכֵן אִם נִתְחַיְבוּ נְדוּי, לֹא יִהְיֶה שְׁלִיחַ
לְנִדּוּתָם. וְלֹא יִדְחֹף אוֹתָם, וְלֹא יִבְזֶה אוֹתָם בְּשְׁלִיחוֹת בֵּית דִּין,
אִף עַל פִּי שֶׁהֵן רְאוּיִין לְכָךְ, וְלֹא עָשׂוּ תְּשׁוּבָה. לְכָל, אֵין הַבֵּן
נַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ לְאָבִיו לְהַכּוֹתוֹ וּלְקַלְלוֹ חוּץ מִמַּסִּית, שְׁהָרִי אִמְרָה
תּוֹרָה "לֹא-תַחְמַל וְלֹא-תִכְסֶּה עָלָיו" (דְּבָרִים יג, ט).

יד. מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב שְׁבוּעָה לְכֵנוּ כֶּךָ רְאִינוּ בּוֹ תָּמִיד שְׂאִינוּ מְשַׁבִּיעוֹ
בְּשְׁבוּעַת הָאֱלֹה, שְׁהָרִי זֶה בָּא לְקַלְלַת אָבִיו: אֲלֹא מְשַׁבִּיעוֹ,
שְׁבוּעָה שְׂאִין בָּהּ אֱלֹה. וְכִכֵּר בְּאַרְנוֹ שֶׁהָאֵב שְׁהָרִג אֶת בְּנוֹ, אֵין
אַחַד מֵאַחָיו שֶׁלִּנְהָרֵג נַעֲשֶׂה גּוֹאֵל הָדָם.

טו. וְלֹא עַל הַכָּיָה וְעַל הַקְלָלָה בְּלִבָּד הַקְפִּידָה תּוֹרָה, אֲלֹא אִף
עַל הַבְּזוּיֹן: שְׁכָל הַמַּבְזֶה אָבִיו אוֹ אִמּוֹ אָפְלוּ בְּדְבָרִים, אָפְלוּ
בְּרַמְיָזָה הָרִי זֶה בְּכָלֵל אָרוּר מִפִּי הַגְּבוּרָה, שְׁנֹאמֵר "אָרוּר,
מִקְלָה אָבִיו וְאִמּוֹ" (דְּבָרִים כז, טז). וְהָרִי הוּא אוֹמֵר "עֵין, תִּלְעַג
לְאֵב וְתִבְזֹ לִיקָה-אֵם . . ." (מְשַׁלִּי ל, יז). וַיֵּשׁ לְבֵית דִּין לְהַכּוֹתוֹ עַל
זֶה מַכַּת מַרְדּוֹת, וְלַעֲנֹשׁ כָּפִי מֶה שִׁירָאוּ.